Muriel Barberyová

Nedokonalá bouře

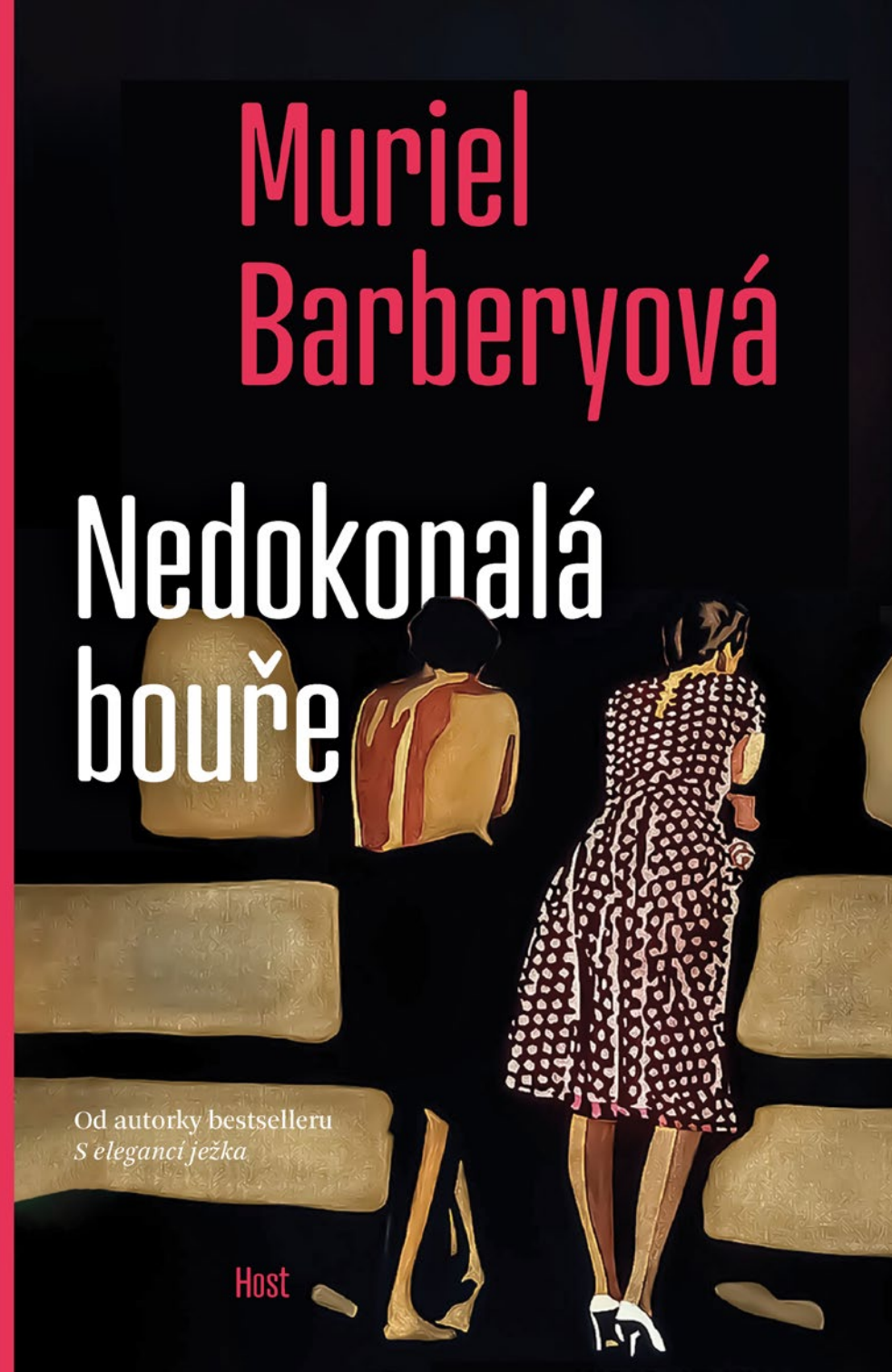

Od autorky bestselleru
S eleganci ježka

Host

Muriel Barberyová

Nedokonalá bouře

Přeložila
Eva Sládková

Brno
2025

Automatizovaná analýza textů nebo dat
ve smyslu čl. 4 směrnice 2019/790/EU
je bez souhlasu nositele práv zakázána.

Thomas Helder
© Editions Actes Sud — Arles 2024
Published by arrangement with
SAS Lester Literary Agency & Associates

Cover picture © Bruno Vekemans,
Courtesy Galerie GNG & Galerie Paul Verbeeck
Translation © Eva Sládková, 2025
Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2025
(elektronické vydání)
ISBN 978-80-275-2752-6 (PDF)
ISBN 978-80-275-2753-3 (ePUB)
ISBN 978-80-275-2754-0 (MobiPocket)

Věnováno jako vždy mému Rytíři
a Emmanuelle

Duel

Z rozlehlé oblohy klenoucí se nad châteauvieuxským hřbitovem, kam ukládali do země Thomase Heldera, se sypal sníh a Margaux Chanetová si pomyslela: Neměla bych tu být. Zahleděla se na hory, domy se stodolami, vysokou strážní věž i malý kříž stojící u rozcestí. A zatímco se vše kolem rozpíjelo v pomalu se snášejících sněhových vločkách, dál všechno pozorovala a znovu jí proběhlo hlavou: Neměla bych tu být.

Tak jsi přijela, zaslechla za sebou v nizozemštině. Jorgu, odpověděla, aniž se otočila. Takže někdo musel zemřít, aby ses vrátila mezi živé, Margaux Chanetová, pokračoval hlas. Jorgu Heldere, takže někdo musel zemřít, abys vytáhl paty z města, opáčila. Stoupl si vedle ní. Smrt, o té já vím dost, ale tenhle zasranej venkov jsem vždycky nesnášel, povzdechl si. Chvíli na něj zírala. Ošuntělý, rozcuchaný dokonce i na bratrově pohřbu, napadlo ji. — Jsi k smrti elegantní, smutek za přítele ti padne jako ulitý, poznamenal.

Nemyslela jsem si, že tě ještě někdy uvidím, řekla.

Když kráčeli k hrobu, obloha nad hřbitovem se bělala, kam až oko dohlédlo. Na místě kdosi neznámý nizozemsky pronesl: A pod sněhem unikli navždy. Thomasova milovaná matka Paula svírala na hrudi růži, po její pravici hleděla upřeně do dálky jeho žena Anna. Sanne, sestra zemřelého a Jorga, plakala se svěšenou hlavou, jejich otec Jan, chladný a nepřítomný, stál jako vždy zpříma a odměřeně. Svatá trojice, pomyslela si Margaux na adresu těch tří posledně jmenovaných. Všichni se tolik lišili od toho, kterého milovali. Některé z přítomných viděla poprvé, ale rodiče a příbuzné Helderových poznala. Sevřelo se jí srdce, když vzadu zahlédla Hendrikovu postavu. Jorg zůstal stát u ní. Jak se ty stíny blíží, pomyslela si, když světlo zesláblo. Další jí neznámý se ujal slova.

Bohužel stíny, začal, ale hned se přemožený emocemi odmlčel. Měl krásnou tvář, bledou pleť a světlé oči. Podobá se Thomasovi, že by to byl jeho syn? uvažovala Margaux. — Bohužel jsem svého strýce moc neznal, začal znovu. — Ale ne, pitomost, to je Sannin syn, jakže se to jmenoval? přemýšlela. Stíny se blíží a my je nevidíme, pokračoval Thomasův a Jorgův synovec, temnota se blíží a my ji nevidíme, noc se snáší a my ji nevidíme. Jednoho dne však stíny, temnotu i noc spatříme v plném světle a pochopíme, že svět, v němž jsme žili, je mrtvý. Na chvíli se odmlčel a pak dodal: že je mrtvý už po dlouhou dobu. — Vždyť tyhle věty já znám, i ten předchozí řečník pronesl úryvek z Thomasova textu, uvědomila si.

Mladík ztichl. Střetla se s jeho pohledem. Zvedl se lehounký, vlhký vítr a jemný zvířený sníh stíral obrysy hor, domů, stodol, kostelní střechy, strážní věže, černého kří-

že na rozcestí a pod temnými mraky stíral i obrysy tváří. Z hlubin její paměti se vynořil Thomas a Margaux ho spatřila takového, jaký kdysi byl, s ironickým výrazem a zasmušilým pohledem. To není doopravdy on, pomyslela si a sníh odvál tu podivnou vzpomínku. Když ukládali rakev do země, rozhostilo se ticho. Poté co do jámy s rakví hodili růži a hrobníci začali hrob zasypávat hlínou, všichni pomalu odcházeli. Margaux si potřásla rukou s několika lidmi. Opouštěla hřbitovní zdi mezi posledními a před domem Helderových se pěšky připojila k Jorgovi. Teprve tam si vzpomněla: Hans. Sannin syn se jmenuje Hans.

Co to vlastně je sníh, co je noc? přemítala. Jejich prostřednictvím se setkáváme s jinými věky, s jinými silami. Sníh dál padal. Díky nim se setkáváme s mystérii, uvažovala dál. Přes okno bylo vidět vločky tančící ve světle stodoly. V nich se setkáváme s duchy, pomyslela si.

Třeba s Jorgem Helderem.

Jmenovaný mávl rukou k lidem shromážděným v rozlehlém salónu, kteří se zahřívali u krbu, nalévali si víno, posedávali tu a tam, aby si tlumenými hlasy povídali, a směrem k ní pronesl: Ten pravý obřad začíná právě teď. Znovushledání dvou rodin. Byl k tomu opravdu zapotřebí další mrtvý? A protože sklopila oči, dodal: Margaux, já nejsem tvůj nepřítel. Přinesli jim skleničky. Posadili se k ohni.

Jsme rádi, že jsi přijela, řekla jí Sanne, když procházela kolem. Tvůj pokoj je připravený. Ještě se za tebou zastavím. Přistoupil k ní Jan a měl pro ni v podstatě tatáž slova. A i ostatní zopakovali něco podobného v rozpačitém

baletním představení, které jí připadalo docela komické. Všichni mě rádi vidí, ale nikdo se mnou nechce mluvit, otočila se na Jorga. Kromě mě, opáčil a pokračoval: Sestra je pořád stejná, že? Ale všimla sis, jak moc zestárl otec? Margaux se zadívala na Janovu strohou, vysokou postavu, na přísné široké čelo. Vždycky se mi zdál starý, odpověděla. Jorga to pobavilo: to je ten protestantský a konzervativní formalismus.

Noc za okny ukrývala zahradu a ještě dál pohled na údolí, stinné rokle, sopečné kameny, na drsný život na náhorní plošině. Světlo ze stodoly se rozlévalo po zasněžené zemi, kameny na cestě se třpytily. Za cestou se vegetace utápěla v temnotě, kterou vítr v oslnivých záblescích rozptyloval — a v těch chvílích bylo možné rozpoznat obrysy vysoké trávy a skalisek, načež se vše opět ponořilo do tmy. Neměla bych tady být, napadlo znovu Margaux, jsou tu jen vzpomínky a smutek. Do přítomnosti nezbylo nic než zrada. Náhle si uvědomila, že už chvíli jí ťuká na koleno Jorg a naznačuje jí, aby poslouchala. Jak dlouho už mě asi upozorňuje? říkala si. Jsem unavená, bloumám v nánosech času.

Anna se postavila: Thomas byl Amsterdamec tělem i duší, promluvila. Své poslední dny chtěl ale strávit tady. Tady u mámy, tady v krajině svého dětství. Podívala se na Paulu, pak na Margaux. Vypadala blonďatější a průsvitnější než kdy předtím. Průhledná manželka, skrze niž lze spatřit zesnulého, pomyslela si Margaux. To, co Thomas na Châteauvieux miloval, pokračovala Anna, bylo ticho a prázdnota. Říkával: v tomhle tichu a prázdnotě můžeš vidět. A když jsem se zeptala, co vidíš? mlčel. Ale nakonec mi odpověděl.

Ženu, zamumlal Jorg.

Ženu, pronesla Anna.

Chtěla pokračovat, ale gestem naznačila, že to nedokáže. Přítomnými projela vlna pochopení. Jiné časy, jiné síly, přemítala Margaux, zatímco se lidé opět začali tlumeně bavit. Viděla, jak se Jan svalil do židle a položil ruku na Paulinu paži. Konečně semknuti tou ztrátou, říkala si Margaux. Paula také zestárla. Věkem nebo smutkem? Přehnaně obrovský krb, tmavé trámy, vápnem obílené zdi, hnědá dlažba, nic se tu nezměnilo. Představovala si, jak umírající Thomas musel snášet tuto tíhu. Venku zesílil vítr, metal sněhové vločky proti francouzskému oknu, rozkmital venkovní lampy. Určitě sněží na celé planině, domýšlela si Margaux, a aniž tušila proč, dělalo jí to dobře.

A tak se rodiny Helderů a Chanetů, ta druhá ovšem zastoupená pouze Margaux, konečně po dlouhé době zase setkaly zde na usedlosti, kde trávívaly společně každé léto a kterou zdědila zdejší rodačka Paula Helderová, za svobodna Cambonová. Nacházela se v Aubracu. Všude kolem se rozkládala náhorní plošina, vřesoviště, kameny. Níže, v údolí, malá vesnice — Châteauvieux — a uprostřed této vesnice: strážní věž, kostel, hřbitov. Jinak rozsáhlá oblast samoty a ducha, ponořená do zelených a hnědých reliéfů, které v létě nabývaly žlutavých odstínů. Dole louky kartáčované větrem, lesy s roklinami a vodopády, pěšiny v loubí stromů, chladné soutěsky. Nad tím soumraky, při nichž nebe přemalovává zemi, a svítání, ve kterých se rodí svět, a na konci sezóny prudké bouře trvající celou noc. Nic z toho ale v tuto chvíli není vidět, říká si Margaux a zmocní se jí zvláštní pocit — něco se stává *lehčím*, připadá jí, navzdory tomu, že kolem sebe pozoruje bytosti a věci ztěžklé zármutkem a roky. Tak odkud se bere ta lehkost?

Prázdniny v Châteauvieux jsem vždycky nesnášel, poznamená Jorg a vytrhne ji tím z úvah. Nebyla ani vteřina, kdy jsem tu nebyl otrávenej jak zrní na potkany. Vždycky jsem vyhlížel konec léta, jako bych byl v lochu a čekal na svobodu, ale dnes ti to přiznám: stejně je tu krásně. — Bylo tu krásně už tenkrát, jenže tys byl už tehdy osina v zadku, opáčila Margaux a Jorg se zasmál. Někdo se cinkáním lžičky o skleničku dožadoval pozornosti. Zvedla se Sanne. Nervózně se usmála a založila si ruce na hrudi. Thomas byl dobrý člověk, začala a Jorg se tiše uchechtl. Smuteční řeč svaté Sanne, zašeptal Margaux.

Thomas byl dobrý člověk a talentovaný spisovatel, navázala Sanne. Jeho knihám jsem nikdy moc nerozuměla, usmála se a ostatní se tiše rozesmáli, ale znala jsem bratra: do svých knih se promítal. Což je vlastně jen krůček od toho, abych vám prozradila, že jsem nikdy moc nerozuměla ani Thomasovi. Další úsměv, další diskrétní smích. Jsem Sanne, jeho sestra, důvěrnice, ta, která nedělala nic víc, než že tu byla. Nestála jsem o kariéru jako můj druhý bratr Jorg, mesiáš politiky — nepohlédla na něj —, nebo jako Thomas, mesiáš literatury — podívala se na Annu —, ale byla jsem tady, alespoň doufám, a byla jsem tu i ten poslední den. Co je to vlastně poslední den, řekla a zlomil se jí hlas. Na chvíli se odmlčela. Thomas ležel u okna, pokračovala, nad údolím se válela rozsáhlá průhledná mlha. Průhledná mlha, tím myslím, že bylo vidět vršek strážní věže, kostelní střechu a na obzoru i Rodezkou soutěsku. Všechno ostatní bylo pod mlhou skryté, ale Thomas někam ukázal rukou a řekl: Tam, vidíš to? A já jsem to opravdu viděla, bylo to nádherné, mlha stoupala a pomalu ma-

zala celou krajinu. Sanne sklopila hlavu, když ji pak zvedla, po tvářích jí stékaly slzy.

A uprostřed téhle krásy Thomas skonal, domluvila.

Naznačila gestem: už nemůžu. Paula se zvedla a sevřela ji v náručí. Jan plakal.

Svatá Sanne se s léty zlepšuje, nadhodil Jorg. Tenhle její speech mě fakt překvapil, pomalost nakonec nemusí být na závadu. Já jsem přece taky pomalá, překvapilo to Margaux, a nikdy jsi mi to nevyčítal. Ba ne, architektka Margaux je pečlivá, ale jako žena byla vždycky rychlá, opáčil. Zato Thomas, ten byl pomalý, jen jiným způsobem. Chci říct, že jeho pomalost byla záměrná, dělala z něho toho spisovatele, jakým byl. Naši rychlost nesnášel. — Nesnášel moc, oponovala Margaux. — To je to samé, namítl. Rychlost jde ruku v ruce s mocí, s korupcí a nenasytností. Ale tady je jiný svět. Co myslíš, že tu ke konci hledal? Ženu? Ne, musela přijít smrt, abych svého bratra pochopil.

Nehledal vůbec nic. Chtěl jen jednu poslední věc.

Poslední obřad.

Některá místa jsou pro takové hledání jako stvořená, pokračoval Jorg. Od rána mi leží v hlavě jedna krajina. Je šílené, že na ni myslím zrovna dneska, ale upřímně řečeno, tohle šílenství je vlastně moudrost — k přírodě mám spíš odpor, a přesto na tu ztracenou krajinu myslím celý den. Zamyšleně v prstech obracel sklenici. Pamatuješ na Martijna Dekkera? Přikývla. Vidím, že jo. Každý ví, kdo je Dekker. No, ukázalo se, že kromě všech těch prachů má ten hajzl ještě taky deset domů, a přinejmenším o tom jednom nemůžeš vědět.

Nikdo o něm nevěděl.

Vsadím se, že ty ostatní baráky jsou pro tebe architektonickou noční můrou. Jsou navržené tak, aby vyjadřovaly jak moc, tak puritánství. V Amsterdamu se mu podařilo z toho starého nádherného hotelu u řeky Amstel vytvořit něco naprosto ošklivého a strnulého a v Rotterdamu nechal přímo na polderu postavit tu ohavnost, kterou jsi tuším navštívila, jak tam mají ty stromy tvarované jako

sněhové pusinky. Luxusní, ale nabubřelé budovy, zahrady, které projektovali snad surovci. Proto vůbec nechápu, jak je možné, že koupil tu chatu. V roce 2009, tedy před deseti lety, jsem v ní strávil jednu noc. Doprovázel jsem tehdy premiéra do Schoorlu na jakousi událost, už nevím jakou. Oznámili nám, že Dekker pobývá hned vedle, na svém letním sídle, které rozhodně jako chata nevypadá. Zajeď tam, poprosil mě Peter, než odjel, a já se tam vydal coby správný poradce, který přebírá za svého prince pozvání od mocného partnera.

Znal jsem řadu vlivných průmyslových magnátů, ale žádný nebyl jako Dekker. A nejen proto, že by dokázal dosadit nebo položit jakoukoli vládu. On byl samotný ďábel, ďábel v tmavém obleku sedící pod loveckým obrazem v jídelně o velikosti kluziště. Víno se sice rozlívalo z křišťálových karaf, ale byl to samozřejmě patok jako na všech protestantských stolech. Ovšem jak Dekker na začátku večeře pronesl: Vy ostatní jste jistě zvyklí na lepší, ale u mě se život neodehrává u stolu, a uchechtl se s veškerým pohrdáním, kterého byl schopný, a že byl v tomhle ohledu schopný hodně. Asi ti nemusím vysvětlovat, koho mínil tím *vy ostatní*: vy demokrati, volnomyšlenkáři, liberálové, slaboši, gayové. Spolkl jsem první urážku bez mrknutí oka, protože jsem jako dobrý stratég věděl, že nepřítel se sám unaví, až zasadí dost ran. Ještě chvíli pokračoval a pak se opravdu nabažil. Myslel jsem na to, že večeřím s ďáblem, jehož pouhá přítomnost člověka pošpiňuje. Byl jsem si jistý, že nejméně jednou už někoho zabil, a pokud ještě ne, že *ta možnost* vraždy je skutečná. Seděli jsme tři metry od sebe, a jak přicházely jednotlivé chody, mluvili jsme stále tišeji. Na konci jsme se jen pozorovali přes svícny a myslím,

že tyto bezeslovné výměny byly tím nejbrutálnějším střetnutím celé mé kariéry. A jejich výsledek? Přímé spojení na ďábla, který Peterovi sloužil během posledních let, kdy stál v čele vlády. Když přišel čas na kvalitní koňak, byl jsem už tak vyčerpaný, že jsem toužil zdrhnout, a ďábel to věděl: Myslím, že lidé jako vy si libují v koupelích, pronesl a zvedl se. Vstal jsem taky, stiskl mi ruku pod trofejemi zajíců na loveckém obraze a přikázal, aby mě odvezli do chaty.